

Beste {{voornaam, bedrijf}},

De eerste maanden van Telen met de Natuur in de boomkwekerij zitten erop, en er is al veel gebeurd. Op de deelnemende bedrijven zijn biodiversiteitsmaatregelen aangelegd, de eerste monitoringsrondes zijn uitgevoerd en telers en projectpartners werken samen aan meer kennis over nuttige insecten in en rondom de teelt. In deze nieuwsbrief nemen we jullie mee in de stand van zaken, de eerste waarnemingen uit het veld, de ontwikkeling van praktische hulpmiddelen en de activiteiten die de komende periode op de planning staan.

NIEUWSBERICHTEN

Stand van zaken project

Het project omvat inmiddels negen deelnemende bedrijven en één pilotlocatie voor kraggen en tillen. De bedrijven verschillen sterk in omvang, teeltsysteem en sortiment. Juist deze diversiteit maakt het mogelijk om biodiversiteitsmaatregelen te toetsen onder uiteenlopende praktijkomstandigheden.

Op de deelnemende bedrijven worden uiteenlopende maatregelen aangelegd, waaronder bloemenstroken, natuurvriendelijke oevers, hagen, banker plants en bijenhoeven. Per bedrijf is gekeken welke maatregelen het beste aansluiten bij de bedrijfsvoering en de aanwezige teelten.

Indien alle voorziene maatregelen conform het plan worden uitgevoerd, resulteert dit in het volgende overzicht. Houd er rekening mee dat de omvang van de maatregelen aanzienlijk kan variëren. Sommige bloemenranden zijn aangelegd op kleine overhoekjes, terwijl andere de gehele lengte van het bedrijf kunnen beslaan.

Maatregel	Aantal
Bijenhoeven/hoeven	2
Grote bloembakken	13
Bloembakkenrand	4
Bloemenrand	9
Bloemenrand eenjarig	2
Bloemenrand meerjarig	7
Bloemenrand meerjarig icm Heesters/bomen	2
Bloemenrand eenjarig en meerjarig gemixt	2
Heesterstrook	5
Ingezaaide wadi	1
Insectenhoeven	3
Kraggen en Tillen	2
NVO	4
Takkenril	2
Tillen (wilgenvloten)	3

Bloemenstrook in aanleg bij Griffioen Wassenaar

Monitoring: wat zien we in het veld?

In mei vond de eerste monitoringsronde plaats. Deze ronde gaf inzicht in de insecten die vroeg in het seizoen aanwezig zijn en is gebruikt om de werkwijze verder te verfijnen. In juli volgde de tweede monitoringsronde.

De tweede monitoringsronde liet een duidelijke toename van insecten zien ten opzichte van de eerste ronde. Met name bloemrijke maatregelen, natuurvriendelijke oevers en andere groene elementen trokken veel bestuivers en natuurlijke vijanden aan. Daarnaast werden enkele plaaginsecten waargenomen, maar vooral in de maatregelen zelf. In de teelten was de plaagdruk nog zeer laag. Hieruit blijkt dat eventuele plagen in de bloemenranden niet leiden tot meer plagen in de teelten.

Deze resultaten geven vertrouwen dat biodiversiteitsmaatregelen niet alleen bijdragen aan biodiversiteit, maar mogelijk ook een rol kunnen spelen in het versterken van natuurlijke regulatie van plagen.

Collage monitoringsronde (1) in mei

Achter de schermen: kennisontwikkeling

Naast de monitoring wordt gewerkt aan praktische hulpmiddelen voor telers. Een belangrijk onderdeel daarvan is de ontwikkeling van een praktijkgericht zaadmengsel voor de boomkwekerij. Op basis van de ervaringen uit het project kijken we welke plantensoorten goed passen bij de omstandigheden op kwekerijen, voldoende bloei bieden gedurende het seizoen en aantrekkelijk zijn voor bestuivers en/of natuurlijke vijanden. Daarbij letten we niet alleen op biodiversiteitswaarde, maar ook op praktische toepasbaarheid: het mengsel moet passen binnen de bedrijfsvoering, goed beheerbaar zijn en geen ongewenste risico's opleveren voor de teelt.

De hoogte van het mengsel is daarbij een belangrijk aandachtspunt. Hoge bloemenmengsels passen niet overal in de boomkwekerij, bijvoorbeeld vanwege schaduwwerking op jonge planten of doordat ze minder goed aansluiten bij smalle teeltpaden en werkruimte. Daarom werken we aan twee typen mengsels: een laagblijvend mengsel voor plekken waar overzicht, licht en ruimte belangrijk zijn, en een hoger mengsel voor locaties waar meer vegetatiestructuur gewenst is en voldoende ruimte beschikbaar is.

De komende periode gebruiken we de monitoringsresultaten en praktijkervaringen om dit verder aan te scherpen. Het doel is om toe te werken naar een mengsel dat hopelijk dit jaar en anders volgend jaar, in samenwerking met een zaaddistributeur, breder kan worden toegepast binnen en buiten het project. Zo kunnen telers beschikken over een mengsel dat niet alleen ecologisch waardevol is, maar ook praktisch beschikbaar en toepasbaar is in de dagelijkse praktijk van de boomkwekerij.

Ook het onderhoud van biodiversiteitsmaatregelen krijgt de komende periode meer aandacht. In de praktijk zien we dat vooral meerjarige bloemenstroken na verloop van tijd kunnen verruigen, bijvoorbeeld doordat brandnetels, distels of andere dominante soorten de overhand krijgen. Tegelijkertijd is het niet altijd wenselijk om een strook direct volledig te maaien, omdat daarmee ook bloeiende planten en schuilplekken voor nuttige insecten verdwijnen. Alleen probleemsoorten handmatig verwijderen kan ecologisch gezien aantrekkelijk zijn, maar vraagt in de praktijk veel tijd en arbeid. Daarnaast zien we dat niet alle ingezaaide soorten overal even goed opkomen en dat veronkruiding soms al vroeg in de ontwikkeling een rol speelt. Binnen het project willen we daarom meer kennis opbouwen en delen over passend onderhoud: wanneer grijp je in, welke soorten vragen extra aandacht, welk maaibeheer werkt goed en hoe blijft een maatregel zowel ecologisch waardevol als praktisch uitvoerbaar voor de teler?

Ingezaaide bloembakken tussen teelt bij
Bremmer Boomkwekerijen

Terugblik: startbijeenkomst bij Streng Growers

Op 13 mei vond de aftrap plaats van Telen met de Natuur in de boomkwekerij bij Streng Growers. Tijdens de bijeenkomst gingen negen Boskoopse kwekers en de projectpartners met elkaar in gesprek over maatregelen die al in de praktijk worden toegepast, zoals bloemenranden, hagen en natuurvriendelijke oevers, én over nieuwe mogelijkheden voor de komende periode. Op het gastbedrijf was goed te zien hoe zulke maatregelen in de praktijk kunnen

De bijeenkomst liet daarmee direct zien dat aanleg, beheer en ligging bepalend zijn voor het succes van biodiversiteitsmaatregelen. [Lees de volledige terugblik van de startbijeenkomst op de website.](#)

uitpakken.

Een mooi praktijkvoorbeeld was dat langs deze randen minder tegen bladluis gespoten hoefde te worden en dat er geen herbiciden nodig zijn langs het perceel.

Kwekers en projectpartners lang meerjarige bloemenstrook bij Streng Growers

Meeting bij Griffioen voor chemievrije teelt

Begin juni organiseerde Delphy samen met Griffioen Wassenaar een informatieavond over chemievrije teelt. Tijdens de rondleiding op het bedrijf hebben we vanuit Telen met de natuur verteld wat we doen en vooral waarom dit project in Boskoop is gestart. Meer dan 50 telers namen kennis van het project en na afloop was een aantal telers en oud-telers benieuwd naar wat zij konden doen voor biodiversiteit. Heel goed nieuws dat verminderen van het gebruik van chemie zo in de belangstelling staat!

Vooruitblik

In augustus en september volgen de derde en vierde monitoringsronde. Deze metingen zijn belangrijk omdat meer maatregelen dan volledig ontwikkeld zijn en andere plantensoorten in bloei staan. Hierdoor verwachten we een nog beter beeld te krijgen van:

- de ontwikkeling van bestuivers gedurende het seizoen;
- de aanwezigheid van natuurlijke vijanden;
- verschillen tussen maatregelen;
- mogelijke effecten op de biodiversiteit in en rondom de teelt.

AGENDA

Bijeenkomst aanleg en onderhoud biodiversiteitsmaatregelen

Eind augustus 2026 – locatie en exacte datum volgt

Tijdens deze bijeenkomst delen we praktijkervaringen over aanleg, beheer en onderhoud van biodiversiteitsmaatregelen. Ook is er ruimte om ervaringen uit te wisselen tussen deelnemers.

Open dag Onderzoekskwekerij Boomteelt en Vaste planten

25 september 2026

Tijdens de Open Dag van Delphy zullen we vanuit Telen met de Natuur een stand/workshop/presentatie verzorgen.

TIPS

Tip #1: Denk in bloei door het hele seizoen

Bij de keuze van plantensoorten is het belangrijk om niet alleen naar de voorjaarsbloei te kijken. Een combinatie van vroeg-, midden- en laatbloeiende soorten zorgt ervoor dat bestuivers en natuurlijke vijanden gedurende het hele seizoen voedsel kunnen vinden. Dit vergroot de kans dat nuttige insecten zich daadwerkelijk vestigen op het bedrijf.

Tip #2: Kijk verder dan alleen bestuivers

Bloemen trekken niet alleen bijen en zweefvliegen aan. Veel bloeiende planten bieden ook voedsel aan natuurlijke vijanden zoals sluipwespen en gaasvliegen, die kunnen bijdragen aan natuurlijke plaagonderdrukking.

Tip 3: Ook kleine maatregelen maken verschil

Niet iedere maatregel hoeft groot of kostbaar te zijn. Een goed gekozen bloemenrand, een stukje oevervegetatie of enkele geschikte struiken bieden al extra leefgebied voor nuttige insecten. Binnen Telen met de Natuur zien we dat maatwerk per bedrijf belangrijker is dan de omvang van een maatregel.

Dank aan alle deelnemers en partners!

Samen werken we aan meer biodiversiteit én meer kennis over de rol van biodiversiteit binnen de boomkwekerij.

Dank aan alle deelnemende telers en partners voor hun inzet en enthousiasme!

Regio Deal
Sierteeltregio

GREENPORT

REGIO BOSKOOP

Hoogheemraadschap van
Rijnland

Alphen aan den Rijn

Wintratuin

CONTACT

Ellen Klein

0345 470 782
eklein@clm.nl

Anne Hage

0345 470 745
ahage@clm.nl

WWW.TELNMETDENATUUR.NL

Deze e-mail is verstuurd aan {{email}}.

Als je geen e-mails meer wilt ontvangen dan kun je je [hier afmelden](#).

Je kunt ook je [gegevens inzien en wijzigen](#).

Voeg ahage@clm.nl toe aan je adresboek voor een betere ontvangst.